

Öğretmen Adaylarının Görüşleri Açısından Sosyal Odaklılığın Takım Çalışması Aracılığı İle Yaşam Doyumuna Etkisi

The Effects Of Social Oriented Through Teamwork On Life Satisfaction in Terms of Pre-Service Teachers' Views

İbrahim ÇANKAYA*

Abdurrahman EKİNCİ**

Özet

Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarında sosyal odaklılığın takım çalışması aracılığı ile yaşam doyumuna etkisini incelemektir. Araştırmanın çalışma evrenini 2009-2010 bahar döneminde Elazığ Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören son sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş çalışma evreninde bulunan 380 öğretmen adayına ölçekler dağıtılmıştır. Öğretmen adayları tarafından doldurulan 154 ölçek değerlendirilmeye alınmıştır. Araştırmada sosyal odaklılık, takım çalışması ve yaşam doyumunu olmak üzere üç ölçek kullanılmıştır. Araştırma verileri LISREL 8.51 paket programında değerlendirilmiştir. Sosyal odaklılığın yaşam doyumunu üzerindeki etkisinin takım çalışması aracılığı ile azaldığı belirlenmiştir. Takım çalışmasının öğretmen adaylarının sosyal odaklılık özellikleri ile yaşam doyum düzeyleri arasında tam aracılık etkisi yaptığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: sosyal odaklılık, takım çalışması, yaşam doyumunu.

Abstract

The aim of this study to investigate effects of social oriented in preservice teachers on life satisfaction via the mediating variable of teamwork. The study universe comprised senior year students who were attending Fırat University Education Faculty in Elazığ, during the spring semester of 2009-2010 academic year. Sample selection all preservice teachers in the study universe (380) were distributed scales to complete. The 154 returned scales were analyzed. In study were used to social oriented, teamwork and life satisfaction scales. It was determined that the direct effect of social oriented on life satisfaction was reduced when mediated through teamwork. Among preservice teachers, social oriented was found to affect life satisfaction more in the positive direction through teamwork.

Keywords: social oriented, teamwork, life satisfaction.

* Arş. Gör. Dr. Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Elazığ. ihcankaya@hotmail.com

** Yrd. Doç. Dr. Artuklu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Mardin.

Giriş

İnsan, pozitif (mutlu, haz, iyimser) ve negatif duygulara (nefret, kin) sahip bir varlıktır. Bu nedenle insanın sahip olduğu duygularını etkili yönetememesi aile ve iş ortamında strese, kaygıya ve çatışmaya neden olabilmektedir. Özellikle bu tür olumsuz durumların sıkça görülebildiği iş örgütlerinde yöneticilerin paydaşlarını motive etmesi, onların olumlu yönlerine vurgu yapması ve onların olumsuz duygularını kontrol edebilmesi örgüt-paydaş ilişkisi açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu kritik süreçte paydaşların buldukları örgüt ile ilişkilerinde bilinçsel ve psikolojik iyi oluş halini kapsayan yaşam doyum düzeyi, duygusal açıdan bir denge oluşturmaktadır (Langellier, 2008).

Yaşam doyumunu; insanın kendi yaşamını ve çevresindeki tüm varlıkları olduğu gibi kabullenmesi ve genel olarak yaşamdan memnuniyet duyması (Arygle,1994), kişinin kendi zihinsel dünyasında kendisine ve yaşadığı çevresine ait her şeyi bütün halinde olumlu olarak algılaması (Ehrhard, Saris, Veenhoven; 2000) ve kişinin yaşama ilişkin gösterdiği pozitif duygusal tepkileri olarak (Sung-Mook ve Giannakopoulos,1994) tanımlanmaktadır. Bu tanımlardan anlaşılabilceği gibi insanın yaşam doyumunu üzerinde bulunduğu çevreye yönelik tutumu daha fazla etkili olmaktadır (Meulemann, 2001). Bu nedenle insanın aile, arkadaş ve iş çevresinde sürekli karşı karşıya kaldığı ilişkiler ağı insanın tutumu ve yaşam doyumunu üzerindeki en önemli belirleyiciler olarak kabul edilebilir. Örneğin bireyin kendisine ve çevresine ilgi duyması ve genel iyimserlik hali yaşam doyumunu pozitif yönde etkileyen olumlu kişilik özellikleri arasında yer alırken (Rigby, Huebner, 2005), takım çalışması, yardımlaşma, psikolojik destek ve işbirliğinin olduğu iş ortamlarında bireyin yaşam doyumunun daha yüksek düzeyde olması da olumlu çevresel özellikler arasında kabul edilmektedir (Telman, 2004). Özellikle okul örgütlerinin insan ilişkileri esasına dayalı olması bu örgütlerde sosyal odaklılık ve takım çalışmasının paydaşların (öğretmen ve öğrenci) genel yaşam doyumları açısından önem arz etmektedir.

Sosyal odaklılık; bireyin dışa dönük olması, sosyal ilişkilerden haz alması ve işbirliğine istekli olması (Cüceloğlu, 1995) olarak, takım çalışması ise; aralarında güven duygusunun olduğu, problemleri birlikte çözmeye istekli olan, herkesin sorumluluk üstlenebildiği bir çalışma biçimi olarak nitelendirilmektedir (Kaldırım, 2003). Özellikle okul örgütlerinde sosyal odaklılığın ve takım çalışmasının önemi göz önüne alındığında bu unsurların okul örgütlerindeki paydaşların (öğretmen, öğrenci, veli) iş ve yaşam doyumunu besleyen önemli unsurlar olduğu söylenebilir. Bu bağlamda bu araştırmada bireysel bir özellik olarak sosyal odaklılık ve örgütsel bir özellik olarak ta takım çalışmasının yaşam doyumuna etkisi üzerinde durulmuştur. Literatürde kişilik özelliklerinin ve örgütsel özelliklerin ayrı

olarak yaşam doyumu üzerinde etkisi farklı araştırmalarla tespit edilmiştir. Örneğin iş takımlarının oluşturulduğu ve bu takımlara gerekli yetki ve sorumluluğun verildiği örgütlerde çalışanların iş ve yaşam doyumlarının oldukça yüksek olduğu saptanmıştır (Morgan, 1998). Dışa dönük kişilik tipleri üzerinde yapılan araştırmada ise bu kişilerin genel olarak yaşam doyum düzeylerinin yüksek olduğu saptanmıştır (Tatar,2006). Ancak bireysel bir özellik olan sosyal odaklılığının, örgütsel bir özellik olarak da takım çalışmasının doğrudan yaşam doyumuna etkileri dışında bu özelliklerden hangisinin yaşam doyumunu üzerinde aracılık etkisi yaptığı ve yaşam doyumunu üzerindeki bu aracılık etkisinin anlamlı olup olmadığı bu araştırmanın problemi olarak kabul edilmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, sosyal odaklılığın takım çalışması aracılığı ile yaşam doyumunu üzerinde anlamlı bir etkisinin olup olmadığını saptamaktır. Bu nedenle üç değişkenden oluşan bir hipotez (sosyal odaklılık takım çalışması aracılığı ile yaşam doyum düzeyini etkilemektedir) test edilmiştir.

Yöntem

Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Ölçme araçlarına LISREL paket programı ile doğrulayıcı (confirmatory) faktör analizi uygulanmıştır. Bu aşamaların ardından ölme (measurement) modellerinde en iyi uyum (fit) değerlerine ulaşıldıktan sonra, LISREL programında aracılık analizi yapılarak en iyi yapısal (structural) model elde edilmeye çalışılmıştır. LISREL programında yapılan analizlerde, en iyi modeli bulmak için bazı uyum kriterleri kullanılmıştır. şimşek'e (2007) göre örneklem büyüklüğüne çok duyarlı olmasına rağmen X^2 (Ki-Kare) testinin anlamlı çıkmaması istenmektedir. X^2/sd oranının ikinin altında olması çok iyi bir uyumu gösterirken, iki ile beş arasında olması kabul edilebilir bir uyumu göstermektedir. RMSEA ve SRMR değerlerinin 0.08 ile 0.05 arasında olması kabul edilebilir, 0.05'in altında olması ise çok iyi bir uyumu göstermektedir. NFI, NNFI, CFI, IFI, GFI ve AGFI değerlerinin (Tablo.1) 0.90 ile 0.95 arasında olması kabul edilebilir, 0.95'in üzerinde olması ise çok iyi bir uyumu göstermektedir. Yapısal modeli oluşturmak için path analizi yapılmadan önce, LISREL programında normal puanlar (normal scores) üzerinden kovaryans matrisi hazırlanmış ve Maximum Likelihood yöntemi kullanılarak analizler gerçekleştirilmiştir. şimşek'in (2007) de ifade ettiği gibi, genelde sürekli değerken şeklinde kabul edilen beşli Likert tipi ölçeklerden elde edilen verilerin aslında sıralı (ordinal) türde

olduğuna dair kanıtlar bulunmaktadır. Bu yüzden, araştırmada kullanılan ölçme araçlarının tamamı beşli Likert tipinde olmasına rağmen, elde edilen veriler LISREL programında “ordinal” olarak tanımlanmıştır. Analize başlamadan önce, her bir deneğin Z değerlerine bakılarak (+3 ve -3 aralığı dışında kalan) uç değerler (outliers) temizlenmiştir. Verilerin çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri 0.05 anlamlılık düzeyinde incelenmiştir. Çarpıklık veya basıklık değerleri normal aralığın dışında kalan maddeler için gerekli dönüşümler yapılarak dağılımlar normal hale getirilmiştir.

Araştırmanın Evreni

Araştırmanın çalışma evrenini 2009-2010 bahar döneminde Elazığ Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 380 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş öğretmen adaylarının tamamına ölçekler dağıtılmış (Fen bilgisi, sosyal bilgiler, sınıf öğretmenliği, Türkçe öğretmenliği, okul öncesi ve matematik öğretmenliği) ve geriye dönen 154 ölçek değerlendirilmeye alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

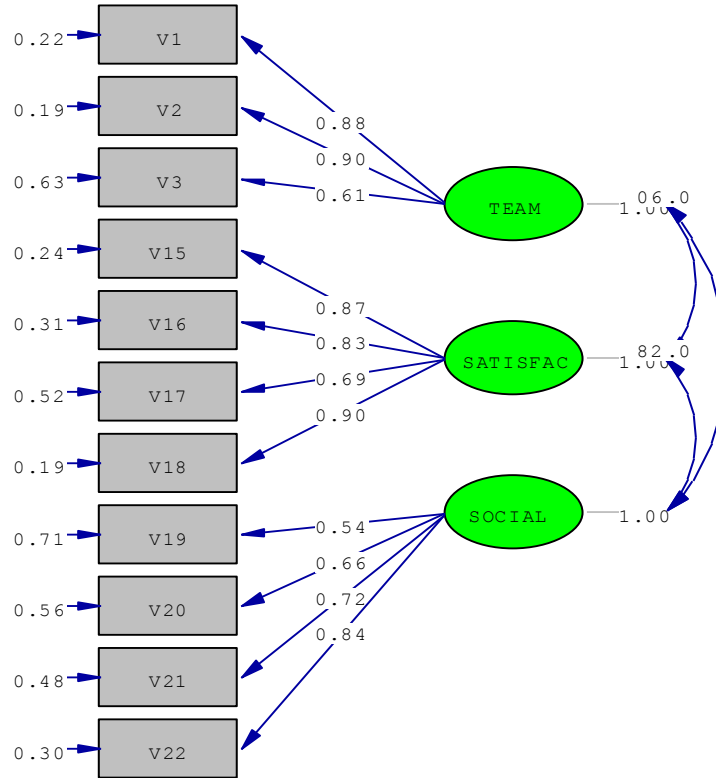
Sosyal Odaklılık Ölçeği: Goldberg (2009) tarafından bireylerin sosyal yeterliliklerini tespit etmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek 10 maddeden oluşan tek boyutlu bir ölçektir. Ölçeğin güvenirlik katsayısı (.66) dır. Ölçek araştırmacılar tarafından Türkçeye çevrilmiş ve yapılan doğrulayıcı faktör analizine göre (altı madde ölçekten çıkarılmış) ölçek dört madde ve tek boyutlu olarak belirlenmiştir. Ölçeğin doğrulayıcı faktör analizi sonuçları tablo 1’de gösterilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi sonucuna göre ölçeğin madde çıkarılmadan önce RMSEA değerinin (.101) olduğu ve kabul edilebilir bir güvenirlik değeri taşımadığı gözlenmiştir. Bu nedenle gerekli maddeler ölçekten çıkarılmıştır.

Takım Çalışması Ölçeği: Goldberg (2009) tarafından bireylerin takım çalışması gösterebilme becerisini tespit etmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek 10 madde ibaret olup tek boyutlu bir ölçektir. Ölçeğin güvenirlik katsayısı (.78) dir. Ölçek araştırmacılar tarafından Türkçeye çevrilmiş ve yapılan doğrulayıcı faktör analizine göre (yedi madde ölçekten çıkarılmış) ölçek üç madde ve tek boyutlu olarak belirlenmiştir. Ölçeğin Doğrulayıcı faktör analizi sonuçları tablo 1’de gösterilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi sonucuna göre ölçeğin madde çıkarılmadan önce RMSEA değerinin (.90) olduğu ve kabul edilebilir bir güvenirlik değeri taşımadığı gözlenmiştir. Bu nedenle gerekli maddeler ölçekten çıkarılmıştır.

Yaşam Doyumu Ölçeği: Goldberg (2009) tarafından bireylerin genel yaşam doyum düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek 10 maddeden ibaret olup tek boyutlu bir ölçektir. Ölçeğin güvenirlik katsayısı (.72) dir. Ölçek araştırmacılar tarafından Türkçeye çevrilmiş ve yapılan doğrulayıcı faktör analizine göre (altı madde ölçekten çıkarılmış) ölçek dört madde ve tek boyutlu olarak belirlenmiştir. Ölçeğin Doğrulayıcı faktör analizi sonuçları tablo 1'de gösterilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi sonucuna göre ölçeğin madde çıkarılmadan önce RMSEA değerinin (.95) olduğu ve kabul edilebilir bir güvenirlik değeri taşımadığı gözlenmiştir. Bu nedenle gerekli maddeler ölçekten çıkarılmıştır.

Tablo 1

Sosyal Odaklılık, Takım Çalışması Ve Yaşam Doyumu Ölçeklerinden Oluşan Doğrulayıcı Ölçme Modeli

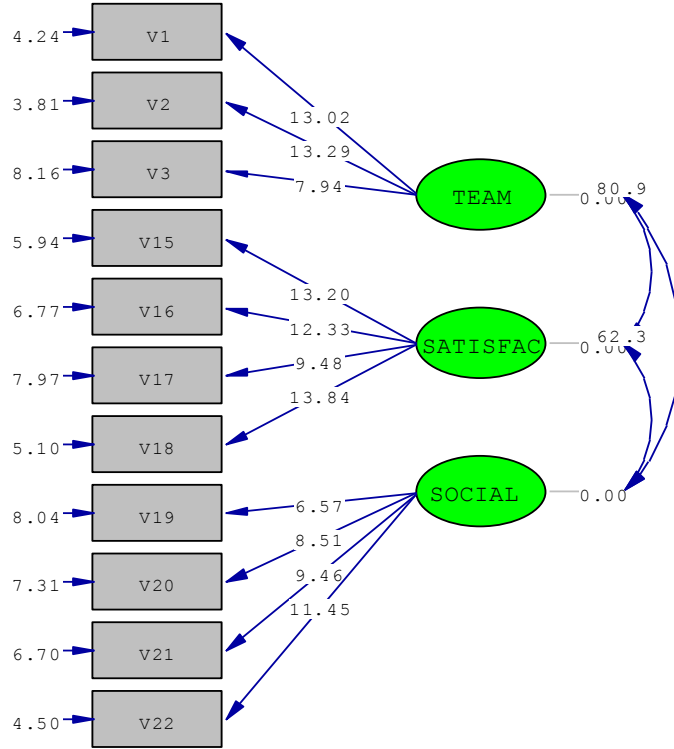
Chi-Square=76.13, df=41, P-value=0.00070, RMSEA=0.075

Ölçme modeli; sosyal odaklılık, takım çalışması ve yaşam doyumu ölçeklerinden oluşmaktadır. Yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucuna göre (tablo 1) bu modelde; sosyal odaklılık ve yaşam doyumu ölçeği dört madde, takım çalışması ölçeği ise üç madde olarak

belirlenmiştir. Ölçme modelindeki ölçeklerin gözlenen değişkenleri ve birbirleriyle aralarındaki ilişkinin anlamlılığı ise “t” değerleri ile gösterilmiştir.

Tablo 2

Sosyal Odaklılık, Takım Çalışması Ve Yaşam Doyumu Ölçeklerinden Oluşan Ölçme Modelinin “T” Değerleri

Chi-Square=76.13, df=41, P-value=0.00070, RMSEA=0.075

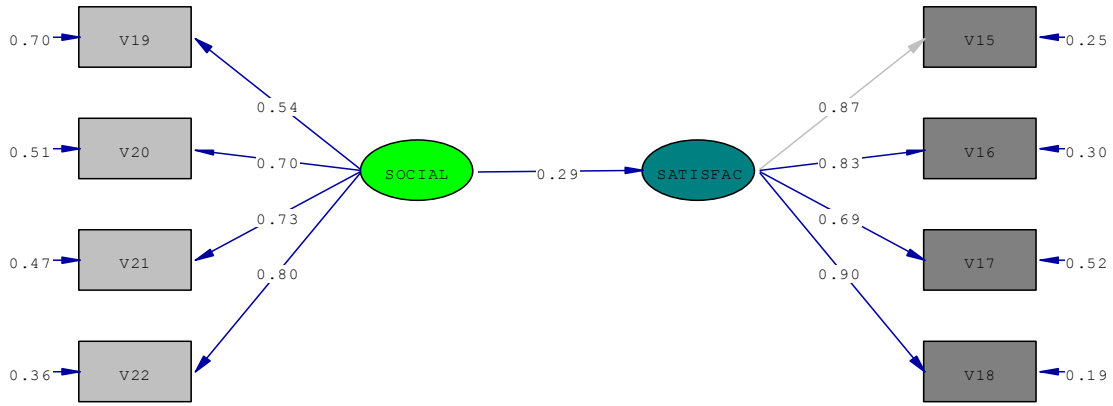
Sosyal odaklılık, takım çalışması ve yaşam doyumu ölçeklerinin örtük değişkenleri ile ve birbirleri ile olan ilişkilerinin anlamlı olduğu ve ölçme modelinin RMSEA (güvenirlilik) değerinin (0.08) üst sınır olmak üzere kabul edilebilir düzeyde olduğu görülmektedir. Ölçme modelinin anlamlı olduğu saptandıktan sonra aracılık testine dayalı olarak oluşturulan model test edilmiştir. Modelde öğretmen adaylarının sosyal odaklılık düzeylerinin yaşam doyumuna etkisinin takım çalışması aracılığı ile anlamlı düzeyde değişiklik gösterip göstermediği test edilmiştir. Modelde sosyal odaklılık dışsal değişken, yaşam doyumu içsel değişken, takım çalışması ise aracı değişken olarak belirlenmiştir.

Bulgular

Araştırmada yapılan aracılık testi Lisrel 8.51 (Yapısal Eşitlik Modellemesi) programında değerlendirilmiştir.

Tablo 3

Sosyal Odaklılığın Yaşam Doyumu Üzerindeki Etkisi

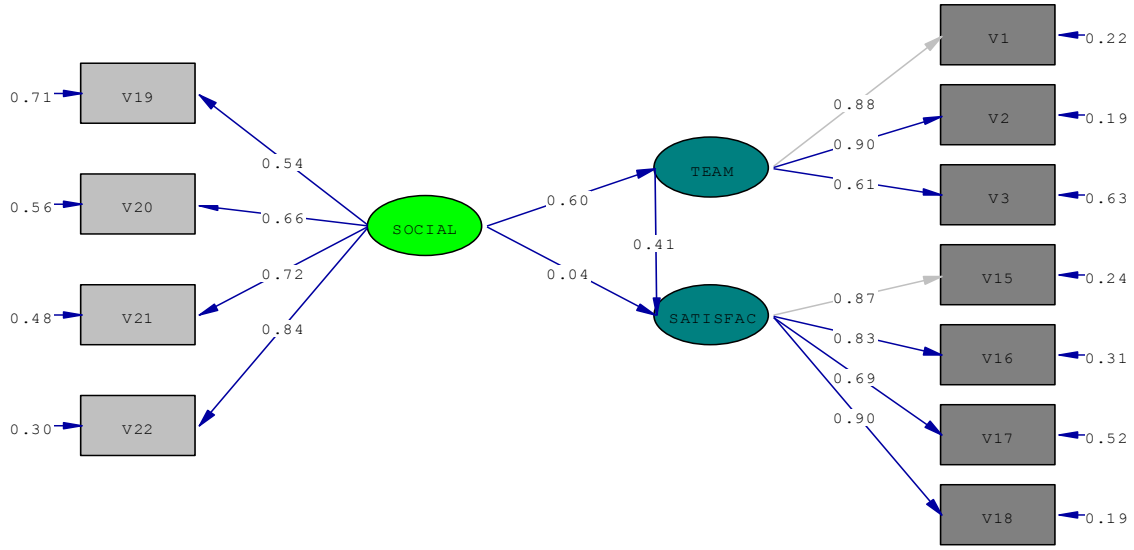

Chi-Square=43.53, df=19, P-value=0.00000, RMSEA=0.080

Tablo 3’de görüldüğü gibi öğretmen adayları arasında sosyal odaklılık özelliğinin doğrudan yaşam doyumu üzerinde (.29) düzeyinde etkisi olduğu görülmektedir. Bu değer yüksek düzeyde olmaması aracılık testi için istenilen bir durumdur (Şimşek, 2007). Tablo 4’te bu iki değişken arasına aracı değişken olarak takım çalışması dâhil edilmiştir.

Tablo 4

Aracı Değişkenin Modele Dahil Edilmesi

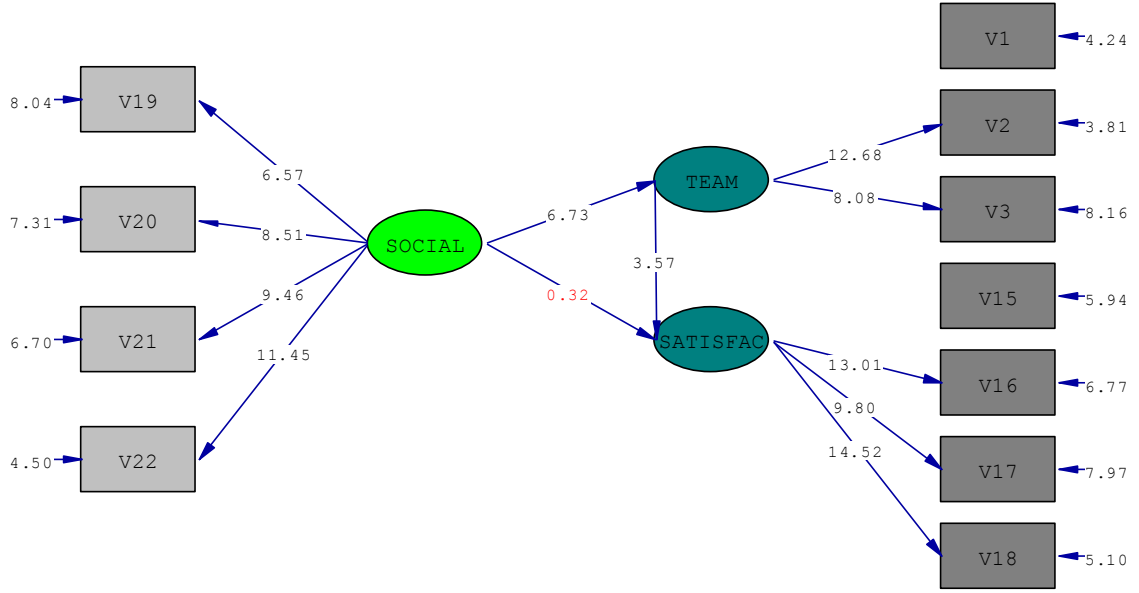

Chi-Square=76.13, df=41, P-value=0.00070, RMSEA=0.075

Tablo 4’te takım çalışması aracı bir değişken olarak modele dâhil edilmiş ve sosyal odaklılığın yaşam doyumu üzerindeki etkisinin (.04)’e düştüğü (anlamsız olduğu) görülmüştür. Sosyal odaklılık takım çalışması üzerine (.60) düzeyinde, takım çalışması ise öğretmen adaylarının yaşam doyumu üzerinde (.41) gibi bir düzeyde etki yapmaktadır. Sosyal odaklılığın yaşam doyumu üzerindeki etkisinin takım çalışması aracılığı ile (.04) düzeyine düşmesi takım çalışmasının sosyal odaklılık ve yaşam doyumu arasında “tam aracılık” etkisi yaptığını göstermektedir. Aracılık modelinin anlamlılık testine ilişkin bulgular tablo 5’te yer almaktadır.

Tablo 5

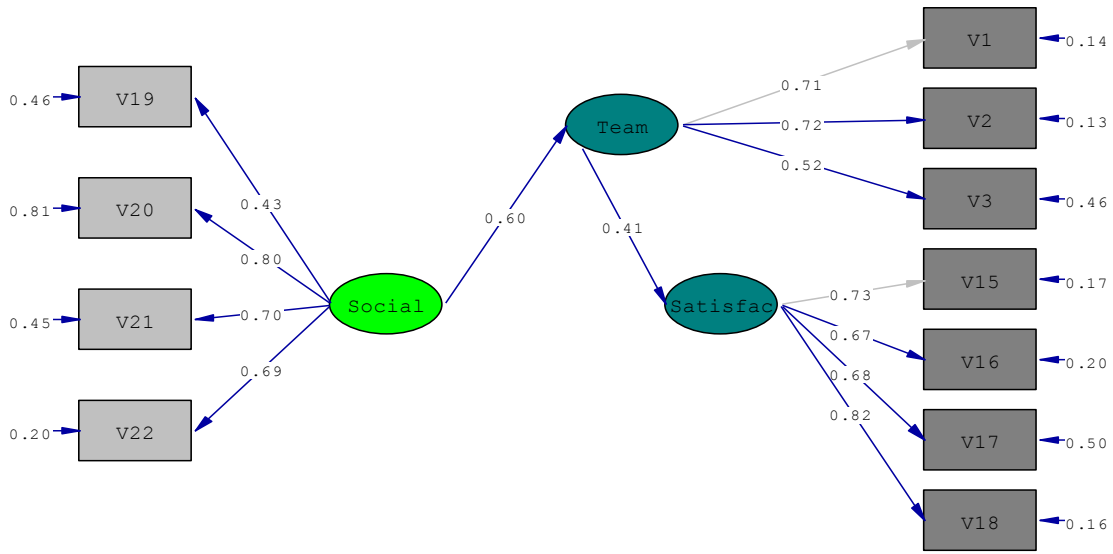
Modelin "t" Değeri

Chi-Square=76.13, df=41, P-value=0.00070, RMSEA=0.075

Sosyal odaklılığın yaşam doyumu üzerindeki etkisinin takım çalışması aracılığı ile daha etkili olduğunu gösteren aracılık testinin "t" değerlerine bakıldığında (tablo 5) sosyal odaklılığın yaşam doyumuna doğrudan etkisinin anlamlı olmadığı görülmektedir. Sosyal odaklılığın takım çalışması aracılığı ile (tam aracılık) yaşam doyumu üzerindeki etkisinin anlamlı olduğu görülmüştür. Aracılık modeli tablo 6'de gösterilmiştir.

Tablo 6
Aracılık Modeli

Chi-Square=76.13, df=41, P-value=0.00070, RMSEA=0.075

Tablo 6’da görüldüğü gibi öğretmen adaylarının sosyal odaklılık özelliği ile yaşam doyum düzeyleri arasındaki doğrudan ilişkiyi gösteren path (yol) aracılık testinde anlamsız olduğu tespit edildiği için modelden kaldırılmıştır. Öğretmen adayları arasında sosyal odaklılığın takım çalışması aracılığı ile yaşam doyumunu üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu görülmüştür. Başka bir deyişle sosyal olmak takım çalışması aracılığı ile yaşam doyumunu üzerinde daha güçlü bir etki oluşturmaktadır. Bu modelin fit (uyum) değerleri tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7
Uyum Değerleri

Compliance Criteria	Compliance Indicators
Goodness Of Fit Index	0.92
Adjusted Goodness Of Fit Index	0.90
Comparative Fit Index	0.96
Normed Fit Index	0.91
Model CAIC	227.05
Saturated CAIC	398.44
R ²	.398
X ² /SD	1.04 (0.02 düzeyinde İyi)
RMR	0.050 (P< 0.08)
RMSEA	0.075 (P< 0.08)

Tablo 7’de Modelin uyum değerlerine bakıldığında modelin iyi uyum değerlerine sahip olduğu görülmektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Sosyal olmak yani dışadönüklük genel anlamda yaşam doyumunu üzerinde olumlu bir etki oluşturmaktadır. İnsanların sosyal bir varlık olmalarının örgütlerdeki göstergesi takım çalışması ve işbirliği faaliyetleri olarak değerlendirilebilir. Bu bağlamda bu araştırmada yapılan aracılık testi sonucunda; sosyal odaklı olmanın doğrudan yaşam doyumuna etkisinin (.29) düzeyinde olduğu görülmüş ancak takım çalışmasının aracı değişken olarak modele dâhil edilmesinden sonra sosyal odaklılığın doğrudan yaşam doyumuna etkisinin (.04) gibi oldukça düşük bir düzeye indiği görülmüştür. Sosyal odaklılığın takım çalışması aracılığı ile yaşam doyumunu daha yüksek düzeyde etkilemesi takım çalışmasının sosyal odaklılık ve yaşam doyumunu arasında tam aracılık etkisi yaptığını göstermektedir. Bu durum bireyin sosyal yönünün paylaşma, işbirliği ve grup odaklı davranışlar aracılığı ile yaşam doyumunu anlamlı olarak etkileyebildiğini ortaya koymaktadır. Yaşam doyumunu üzerinde doğrudan etkisi olduğu bilinen değişkenlerin (sosyal olma, motivasyon, iyimserlik, iş doyumunu) etki düzeylerinin aracı değişkenlerle (kişisel ve çevresel) birlikte artıp azalabileceği görülmektedir.

Araştırmada tespit edilen bulgulara paralel olarak Aydın (2000), Sümter (2003) Türkiye’de farklı şehirlerde yaptıkları araştırmalarda takım çalışmasının uygulandığı okullarda öğretmenlerin genel doyum düzeylerinin yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Çetin (2001) Çanakkale’de ortaöğretim kurumlarında yaptığı araştırmada öğretmen ve yöneticilerin görüşlerine göre takım çalışmasının okul ortamında verimliliğe ve iş doyumuna pozitif etkide bulunduğunu tespit etmiştir. Chrispeels vd. (2000) ve Short (1993) ise farklı okullarda yaptıkları araştırmalarda takım çalışmasının uygulandığı Amerika Birleşik Devletlerindeki bazı okullarda öğretmenlerin daha enerjik ve pozitif düşünmeye eğilim gösteren kişiler olduğunu saptamışlardır. Benzer şekilde; Rigby ve Huebner (2005), Telman (2004) yaptıkları farklı araştırmalarda takım çalışmasının olduğu iş örgütlerinde bireylerin daha sosyal ve yaşam doyum düzeylerinin ise yüksek olduğunu saptamışlardır. Literatürde yer alan bu sonuçlar bu araştırmada elde edilen bulguları destekleyici yöndedir. Takım çalışmasının, sosyal odaklılık ve yaşam doyumunu arasında tam aracılık etkisi yaptığı söylenebilir.

Bu bulgulara dayalı olarak öğretmen adayları öğretmen yetiştiren bir kurum olan üniversitelerde;

- ✓ Proje ödevlerine,
- ✓ Takım çalışmasına dayalı görevlere,
- ✓ Sosyal paylaşımına dayalı faaliyetlere,

- ✓ Gönüllü öğrenci mentorluğuna daha fazla yönlendirilmelidirler. Bu şekilde öğretmen adaylarının meslek öncesi sosyalleşme ve mesleki uyum düzeylerinin artırılmasına katkı sağlanabilir.

Kaynaklar

- Arygle, M. (1994). *The psychology of happiness*. London: Routledge Press.
- Aydın, B. (2000). *Pazarlama alanında takım çalışması*. Yayınlanmamış Master Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Chrispeels, J., Castillo, S., & Brown, J. (2000). School leadership teams: a process model of team development. *School Effectiveness and School Improvement* 11(1), 20-56.
- Cüceloğlu, D. (1995). *İnsan ve davranışı*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Çetin, S. (2001). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin takım çalışması hakkındaki görüşleri*. Yayınlanmamış Master Tezi. On Sekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Ehrhard, J. J., Saris, W. E. & Veenhoven, R. (2000). Stability of life satisfaction over time analysis of change in ranks in a national population. *Journal of Happiness Studies* 1(1), 177-205.
- Goldberg, L. R. (2009). *International personality item pool*. Retrieved from <http://ipip.ori.org/newIndexofScaleLabels.htm>
- Kaldırım, S. (2003). *İlköğretim okullarında takım iklimine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri*. Yayınlanmamış Master Tezi. Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Langellier, C. A. (2008). *Duyusal zeka*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Meulemann, H. (2001). Life satisfaction from late adolescence to mid life. *Journal of Happiness Studies* 2(4), 445-465.

Morgan, G. (1998). *Metafor*. (Çeviren: Gündüz Bulut). İstanbul: Mess Yayıncılık.

Rigby, B. T., Huebner, E. S. (2005). Do causal attributions mediate the relationship between personality characteristics and life satisfaction in adolescence?. *Psychology in School* 42(1), 91-99.

Sung-Mook, H. & Giannakopoulos, E. (1994). The relationship of satisfaction with life to personality characteristics. *Journal of Psychology Interdisciplinary & Applied* 128(5), 547-555.

Short, P. M. (1993). *School empowerment through self-managing teams: leader behaviour in developing self-managing work groups in schools*. Usa: The Pennsylvania State University Press.

Sümter, E. (2003). *Örgütlerde takım çalışması ve etkileri*. Yayınlanmamış Mastır Tezi. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Şimşek, Ö. F. (2007). *Lisrel yapısal eşitlik modellemesine giriş*. Ankara: Ekinoks Yayınları.

Tatar, A. (2006). *Çok yönlü kişilik envanteri*. Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Telman, N., Ünsal, P. (2004). *İş doyumu*. İstanbul: Epsilon Yayınları.

Extended Abstract

Purpose

Man is a creature who has got positive (happiness, enjoyment, pessimism) and negative (hatret, grudge) emotions. For this reason, that he can't manage his emotions effectively can cause stress, anxiety, disaccordance and conflict in the family and business environment. In

the labor organizations in which such negative situations can be seen very often, it is critically important especially the managers motivate their partners, emphasize on their positive sides and their behaviours to be able to control their negative emotions in the sense of partner-organization relation. In this critic process in the relations of the partners with the organizations in which they are, the level of life satisfaction which covers the situation of consciously and psychologically well-being creates an emotional balance (Langellier, 2008). The life satisfaction is defined as man's acceptance his own life and all the creatures around him as they are and in general meaning his satisfaction with the life (Arygle, 1994), his perception positively everything as a whole that belongs to him and his environment (Ehrhart, Saris, Veenhoven; 2000) and the positive emotionals reactions related with man's life (Sung-Mook, Giannakopoulos, 1994). As it can be understood from this definition, man's life satisfaction is effected more from the behaviour which is directed to the present period of time (Meulemann, 2001).

Method

Each scale used in the study was subjected to confirmatory factor analysis in the LISREL program. Following this and the achievement of the best fitness values in measurement models, LISREL was used for mediation analysis so that the best structural model was reached. Certain fitness criteria were used to find the best model on the LISREL program with these analyses. Of these, the X^2 (Chi-Square) test is desired not to be meaningful, despite its high sensitivity to sample size. While a X^2/sd proportion below 2 shows good fitness, one between 2 and 5 shows an acceptable level of fitness. RMSEA and SRMR values between 0.08 and 0.05 display acceptable fitness, and one below 0.05 shows ideal fitness. On the other hand, NFI, NNFI, CFI, IFI, GFI and AGFI values (Table 1) between 0.90 and 0.95 show acceptable fitness, and one above 0.95 shows ideal fitness (Şimşek, 2007).

In order to establish the structural model, prior to path analysis, a covariance matrix was prepared based on normal scores on the LISREL program, and the analyses were carried out by using the Maximum Likelihood method. As pointed out by Şimşek (2007), there is evidence that the data obtained from five-point Likert type scales, which are usually considered to be continuous variables, are in fact of ordinal type.

Results

This part includes findings of the confirmatory factor analysis conducted for the measurement model in the study and the mediation tests conducted for the structural model. After ascertaining that the measurement model was meaningful, the model based on mediation was

tested. It was analyzed in the model whether the effects of social oriented in preservice teachers on life satisfaction varied meaningfully with the mediation of Teamwork. In the model, social oriented was identified as an external variable, life satisfaction as an internal variable, and teamwork as a mediating variable. The model was tested in two stages. In the first stage, the direct effect of social oriented on life satisfaction was tested, while in the second stage the effect of teamwork on life satisfaction with the mediation of social oriented was tested. As shown in Figure 3, social oriented in preservice teachers directly affects life satisfaction at the level of 0.29. A low level is a agreeable situation for the mediation test (Şimşek, 2007). Figure 4 shows that after determining the direct effects of social oriented on life satisfaction teamwork was included in the model as a mediating variable, and the direct effect of social oriented on life satisfaction decreased to 0.04. Social oriented affects life satisfaction at the level of 0.60, and teamwork affects life satisfaction at the level of 0.41. The fact that the direct effect of social oriented on life satisfaction decreases to (0.04) with the mediation of teamwork shows that teamwork has a full mediation effect between Social oriented and life satisfaction. The meaningfulness test of the mediation model is shown in Figure 5.

Discussion

The effect of social oriented through team work effects life satisfaction in a higher level shows that team work has got a full mediation effect between being social oriented and life satisfaction. This situation indicates that sharing the individual's social oriented features can effect, through cooperation and group oriented behaviours, life satisfaction meaningfully. Parallel to these findings, in the years Aydın (2000), Sümter (2003), in the studies that were carried on in the different cities of Turkey, the satisfaction level of the teachers in the schools where team work was applied has been determined to be very high. In the study that Çetin (2001) made in in the secondary schools, he confirmed that, according to the teacher and administrator's point of view, team work had positive effect on productivity and work satisfaction in school environment. Chrispeels at all (2000) and Short (1993) in the studies they made in different places, in some schools where team work was applied in the United States of America found that the teachers were more energetic and had tendency towards the positive thinking. These results in the literature are the kind of things that support the findings which were obtained in this research.

Conclusion

To be social oriented that is to say to be extravert creates a positive impact on life satisfaction in general meaning and to be open to cooperation. The indication of man to be a social

creature in organizations can be evaluated as the activities of team work and cooperation. In this sense, as the result of the mediating test that has been done in this study, it is seen that the direct effect of being social oriented to the life satisfaction is at level of .29, but after the team work has been added as a mediating variable, the direct effect of social oriented to the life satisfaction decreases to .04.

In conclusion, it has been determined that team work has got the effect of full mediating on life satisfaction of social oriented. This finding shows that the effect level of the variables that are known to have a direct effect on life satisfaction (such as being social, motivation, optimism, work satisfaction) can change with mediated variables (personal and environmental). Depending on these findings, in the pre-vocation period, during the university education of preservice teachers, with their participation in the projects and their being directed to work team more, it can be proposed that the level of socialization of preservice teachers and the level of adaptation to occupation can be increased.